دکتر بزرگمهر وزیری

پادشاهان ایرانی در کتاب دانیال

کتاب دانیال ، یکی از کتاب های انگشت شمار کتاب مقدس است که در طول سال ها مورد خرده گیری منتقدان قرار گرفته و اصالت آن مورد تردید و حمله قرار گرفته است دیدگاه های انتقادی را می توان به شرح زیر خلاصه کرد:

کتاب شامل چند اشتباه تاریخی است . وجود واژه های آرامی ، پارسی و یونانی در این کتاب نشان می دهد که این کتاب در دوره های جدید تر نوشته شده است . کتاب دانیال در بخش سوم یا نوشته ها Writingsجای داده شده است و نه در بخش دوم یعنی پیامبران Prophetsو به این دلیل کتاب دانیال دیرتر از آن نوشته شده که در مجموعهٔ پیامبران جای گیرد . کتا ب دانیال در بردارندهٔ برخی رویداد های تاریخی است که مدت ها پس از دانیال رخ داده اند.

آرامگاه دانیال در شهر شوش در جنوب باختری ایران

به این ایراد ها می توان به شرح زیر پاسخ داد :

اتهام مربوط به اشتباهات تاریخی نادرست است . ذکر نام بلشتصر Belshazzar که زمانی گمان می رفت اشتباه باشد با کشف شدن یادداشت های نبونید Nabonidus ثابت شده که درست است . در بارهٔ ترتیب نام پادشاهان ایرانی (مادی و پارسی) نیز موضوعی است که در این مقاله به آن خواهیم پرداخت .

وجود واژه های آرامی ، پارسی و یونانی دلیل جدید بودن کتاب دانیال نمی تواند باشد . زیرا در دورهٔ امپراتوری نوین بابِل ، به دلیل ارتباط های میان کشورها ، وجود واژه های آرامی ، پارسی و یونانی حتی از دیدگاه زبان شناختی ثابت شده است .

دانیال هم یک دولتمرد و یک پیامبر بوده است ، از این رو جای دادن کتاب دانیال در بخش نوشته های کتاب مقدس شگفت به نظر نمی رسد.

یاد کردن و نام بردن از رویدادهائی که در زمان دانیال هنوز رخ نداده بودند از دیدگاه ایمان داران پیشگوئی به شمار می رود. بدیهی است برای پژوهشگرانی که به پیشگوئی باور ندارند این موضوع پذیرفتنی نیست .

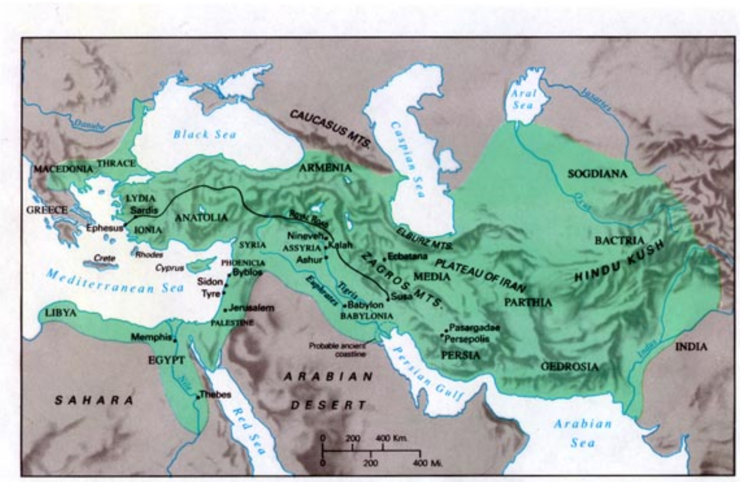
عیسا مسیح از دانیال به عنوان یک پیامبر(نبی) نام برده است . (متّی فصل ۲۴ آیهٔ ۱۵ و مرقس فصل ۱۳ آیهٔ ۱۴) معاصران دانیال از وی به عنوان فردی درستکار و فرزانه نام برده اند . (حزقیال فصل ۱۴ آیه های ۱۴ و ۲۰ ، فصل ۲۸ آیه ۳)

صاحب نظران باستانی هم یهودی و هم مسیحی ، اصالت کتاب دانیال را پذیرفته اند.

آنچه از خود کتاب دانیال بر می آید ، این کتاب در سدهٔ ششم پیش از میلاد مسیح توسط یک پیامبر خدا

نوشته شده و دلیل محکمی وجود ندارد که در اصالت آن تردید کنیم.

در کتاب دانیال از چندین پادشاه نام برده شده است . برای بررسی این موضوع باید به زمینه های تاریخی آن بپردازیم :

شاهنشاهی هخامنشی در زمان داریوش بزرگ

در سال ۶۲۵ یا ۶۲۶ پیش از میلاد ، نبوپولسار Nabopolsar بابِلی ، بابل را از کنترل آشوری ها بیرون آورد و امپراتوری بابل نوین را پایه گذاری کرد. در سال ۶۱۲ پیش از میلاد بابلی ها و مادها با همکاری یکدیگر ، اشوری ها راشکست دادند و نینوا پایتخت آشور ویران شد. پس از نبوپولسار ، نبوکدنصر Nebuchadnezzar در سال ۶۰۵ پیش از میلاد به پادشاهی رسید . کمی پس از آن مصریان را شکست داد و بابل قدرت برتر منطقهٔ خاورمیانه شد. نبوکدنصر سه بار به یهودا حمله کرد . در نخستین حمله ، دانیال و سه تن از دوستانش به اسیری درآمدند. در حملهٔ دوم که در سال ۵۹۷ پیش از میلاد روی داد ، ۱۰ هزارتن از جمله حزقیال اسیر گردیدند و در حملهٔ سوم که در سال ۵۸۶ پیش از میلاد رخ داد شهر و پرستشگاه یهودیان ویران شد.

در کتاب دانیال از چهار پادشاه پیاپی بابل نام برده نشده ولی از آخرین پادشاه یعنی بلشتصر که یکی از شخصیت های اصلی کتاب است نام برده شده است . بلشتصر همراه با پدرش نبونید به طور مشترک پادشاهی می کرد. نبونید در شهر عربی تیما Teima دوران بازنشستگی را می گذرانید.

پادشاهان ایرانی

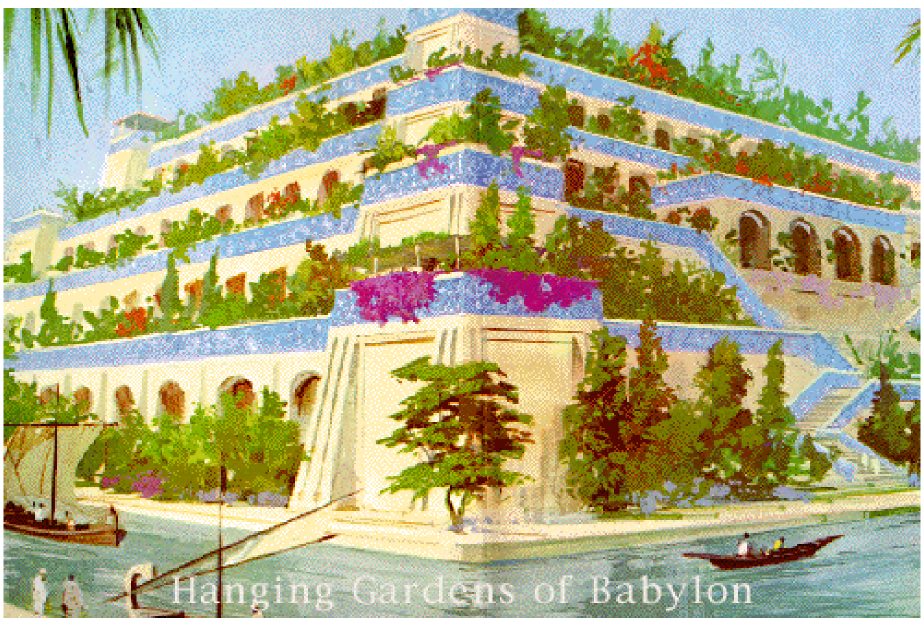
در کتاب دانیال از سه پادشاه ایرانی نام برده شده است . این پادشاهان عبارتند از : داریوش مادی پسر اخشورش و کورش که همان بنیانگذار شاهنشاهی هخامنشی است . در پیوند با پادشاهان ایرانی آنچه که ابهام برانگیز به نظر می رسد نام های داریوش مادی و اخشورش به عنوان پدر اوست . باید دانست که نویسندهٔ کتاب دانیال به خوبی می دانسته که داریوش مادی ارتباطی به داریوش بزرگ هخامنشی و یا داریوش دوم و سوم ندارد و به همین دلیل همیشه پسوند مادی را به دنبال آن آورده است . داریوش مادی در واقع آخرین پادشاه مادها است که نام وی به صورت های گوناگون در تاریخ ثبت شده است .

در زبان پارسی نام این پادشاه به صورت : ایشتو ویگو ، ایختو ویگو ، اژی دهاک ، ازی دهاک و در یونانی به

صورت آستیاگس Astiages یا آستیاک نام برده شده است .

اخشورش ، که در کتاب دانیال از او به عنوان پدر داریوش مادی نام برده شده ، با اخشورش کتاب استر که پسر داریوش بزرگ هخامنشی است ، متفاوت می باشد . اخشورش کتاب دانیال در واقع هووخشتره ، سومین پادشاه ماد و پدر ایشتوویگو است .

برای بیشتر روشن شدن موضوع لازم است که نام پادشاهان چهارگانهٔ ماد در اینجا آورده شود .
۱- دیاکو یا دیوکِس Diyako / Dioces نخستین پادشاه ماد ها بود که در سال ۷۰۱ پیش از میلاد به پادشاهی رسید و تا سال ۶۶۵ پادشاهی کرد . پایتخت او شهر همدان بود که در درازنای تاریخ با نام های اَمَدانَه ، هَکمَتانَه و اِکباتان از آن یاد شده است .
۲-پس از دیاکو ، پسرش فَرَه وَرتیش یا فَرَه اورتِس Faravartish / Pharaortes (امروز ما این نام را فرهاد می خوانیم) به پادشاهی رسید . و از سال ۶۶۵ تا ۶۳۳ پیش از میلاد پادشاهی کرد. فَرَه وَرتیش نیز مانند پدرش با آشوری ها جنگید ولی از آشوربانیپال پادشاه آشور شکست خورد و کشته شد .

تصویری از باغ های معلق بابل که نبوکدنصر به خاطر همسر ایرانی اش امی تیس ساخت .

۳-پس از او پسرش هووَخشَتره که در کتاب های یونانی از او به نام Cyaxares نام برده شده به پادشاهی رسید. این پادشاه همان کسی است که در کتاب دانیال از وی به نام اَخَشورِش نام برده شده است.معنای هووخشتره، خوب شهر یا خوب شهریار است . وی نیز با آشوری ها جنگید ولی توانست آنها را شکست دهد . وی با نبوپولسار Nabopolsar همداستان شد و دخترش امی تیس همسر نبوکدنصر ، پسر نبوپولسار شد و نبوکدنصر ، باغ های معلق بابل را به خاطر همسرش امی تیس ساخت .
۴-از آخرین پادشاه ماد با نام های گوناگون یاد شده است : در زبان پارسی و زبان های ایرانی دیگر به صورت ایشتو ویگو ، ایختوویگو، اژیدهاک ، ازیدهاک ، اژدهاک . هرودوت تاریخ نگار یونانی از وی به صورت آستیاگس

Astiyages نام برده است . وی همان داریوش مادی کتاب دانیال است . او از سال ۵۸۵ تا ۵۵۰ پیش از میلاد پادشاهی می کرد تا سرانجام فرماندهان و سربازان ارتش او به کورش بزرگ پیوستند و پادشاهی او بـه کـورش رسید.

آرامگاه کورش بزرگ هخامنشی که در کتاب مقدس از وی به نیکی و به عنوان برگزیدهٔ پروردگار نام برده شده است

تصویری از پیکره ای که نبوکدنصر در خواب دید و دانیال آن خواب را گزارش (تعبیر) کرد